

Мирослав Трещов,
професор кафедри
управління та адміністрування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
доктор наук з державного управління,
кандидат економічних наук

Анна Мунько,
доцент кафедри
управління та адміністрування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат наук з державного управління

БОРГОВІ РИЗИКИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ НА 2021 РІК

Основні показники державного бюджету на 2021 рік [4] базуються на очікуваному зростанні ВВП на 4,6% (прогноз ВВП на 2021 рік – 4,5 трлн грн [5]). Інші показники головного фінансового плану країни на 2021 рік: інфляція – 7,3% річних; доходи бюджету – 1 071,1 млрд грн (на 9 % більше, ніж у 2020 році); видатки бюджету – 1 330,9 млрд грн (на 5 % більше, ніж у 2020 році); дефіцит бюджету – 270 млрд грн (у 2020 році – 290 млрд грн).

До негативних умов формування та ухвалення державного бюджету на 2021 рік відносимо відсутність середньострокового документа, який визначає пріоритети державної бюджетної політики – Бюджетної декларації. У 2018 році в Україні запроваджено трирічне бюджетне планування [3]. Бюджетна декларація розробляється на основі макроекономічних прогнозів і враховує стратегічні пріоритети державної політики. Таким чином, процес бюджетування заснований на комплексному баченні розвитку економіки та бюджетної сфери. На жаль, Бюджетну декларацію на 2021 – 2023 роки як головний орієнтир розробки проекту державного бюджету на 2021 рік Кабінет Міністрів України не подав до Верховної Ради України (передбачено, що стаття 33 Бюджетного кодексу України у 2020 році не застосовується [2]). Крім того, на момент формування проекту державного бюджету програма діяльності Уряду була відхилена парламентом. Тому, можна зауважити, що початок бюджетного процесу характеризувався ситуативністю та стратегічною невизначеністю.

Згідно зі ст. 14 Бюджетного кодексу показник дефіциту державного бюджету на кожен рік середньострокового періоду не може перевищувати 3% прогнозного номінального обсягу ВВП на відповідний рік [1]. Попри це державний бюджет на 2021 рік ухвалено з дефіцитом на рівні 5,5% прогнозованого ВВП. Очікуваний спосіб покриття дефіциту за рахунок позик Міжнародного Валютного Фонду (МВФ) на разі під загрозою, адже останні перемовини з головним кредитором завершилися негативним рішенням щодо України. Іншими шляхами фінансування дефіциту залишаються: позики інших міжнародних донорів (обсяги недостатні у порівнянні з кредитними траншами МВФ); розміщення облігацій внутрішньої державної позики (під високі відсотки); додаткова емісія гривні (наслідок – прискорення інфляції).

Великі ризики містить тенденція щодо нарощування державного боргу, зокрема визначено граничний обсяг державного боргу на 31.12.2021 року у сумі 2604,19 млрд грн, тоді як на 31.12.2020 року – 2 386,7 млрд грн. Обсяги державного боргу зростають і становлять 58% ВВП. Зауважимо, що граничний розмір державного боргу не повинен перевищувати 60% фактичного річного обсягу ВВП [1]. Тобто, показник боргу на 2021 рік знаходиться на верхній межі. У разі перевищення зазначеної межі уряд має вжити негайних заходів до приведення цієї величини у відповідність з необхідною нормативною.

Структура державних запозичень у 2021 році така: загалом запозичень – 702,3 млрд грн, з них внутрішні запозичення – 549 млрд грн та зовнішні запозичення – 153,3 млрд грн. На обслуговування державного боргу передбачено 160,4 млрд грн, що більше, ніж видатки, наприклад, для Міністерства внутрішніх справ України (98,2 млрд грн) чи Міністерства оборони України (117,5 млрд грн). Більше того надається право Міністерству фінансів України у разі потреби за рішенням Кабінету Міністрів здійснювати понадпланові випуски облігацій внутрішньої державної позики. Також у 2021 році зафіксовано негативну практи-

ку призупинення норм статей Бюджетного кодексу України, зокрема тих, які встановлюють розміри граничного обсягу дефіциту державного бюджету та розміри граничного обсягу державою боргу.

Це посилює загрози неконтрольованого збільшення державного боргу та дефіциту державного бюджету, а відповідно – розбалансування дохідної та видаткової частин. Зауважимо, що бюджетно-фіскальні правила (обмеження) впроваджені з метою упередження прийняття необґрунтованих рішень, які можуть призвести до критичних наслідків для економіки країни та погіршити соціально-економічне становище.

1. Бюджетний кодекс України: Закон України, Кодекс від 08.07.2010 № 2456-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17/ed20150920>.

2. Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік»: Закон України від 13.04.2020 № 553-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/553-20>.

3. Про внесення зміни до Бюджетного кодексу України щодо запровадження середньострокового бюджетного планування: Закон України від 06.12.2018 № 2646-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2646-19>.

4. Про Державний бюджет України на 2021 рік: Закон України від 15.12.2020 № 1082-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1082-20>.

5. Про схвалення Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2021-2023 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 29.07.2020 № 671. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/671-2020-%D0%BF>.

Василь Березняк,

доцент кафедри
кримінального права та кримінології
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
кандидат юридичних наук,
старший науковий співробітник

Анастасія Пронічка,

курсант факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ФЕЙК ЯК ІНСТРУМЕНТ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІЙНИ ПРОТИ УКРАЇНИ

На сьогоднішній день, дуже відомим та актуальним став термін «гібридна війна».

Однією з складових так званої «гібридної війни» є фейкова інформація. Адже фейк – це спеціально створена новина, подія чи журналістський матеріал, який містить неправдиву або перекручену інформацію, що дискримінує певну людину чи групу осіб в очах аудиторії [3].

У наш час, інформація подана в новинах на телебаченні, має надмірну силу, проте інформація розповсюджена інтернетом має більшу аудиторію в разі. Її суть полягає в розповсюдженні неправдивої інформації в Інтернеті. Найчастіше фейкові сторінки створені нещодавно і не мають імен авторів, також інформація подана на цій фейковій сторінці в офіційних ЗМІ не підтверджується. Оскільки інтернет-ресурсами користується доволі велика кількість українців, спам-реклама з провокаціями та обманом дедалі частіше з'являється на наших екранах [1].

Ознаками фейку є:

- 1) вигаданий автор – найчастіше автором фейку є вигадана особа і тому інформацію про неї в мережі Інтернет знайти не можливо;
- 2) своїм змістом викликають бурхливі емоції (гнів, захоплення тощо);
- 3) наявність пропаганди;
- 4) інформація трактується думкою лише одного автора і сприйняття цієї інформації іншою людиною може розглядатись зовсім інакше;